

Signa,

el nostre model pedagògic

Xarxa Internacional
C. Escolars Companyia de Maria NS

2021
Edicions Lestonnac

Imprimeix:

Portada envernissada: Cyclus Offset
300 g
Paper reciclat 100% lliure de clor:
Cyclus Offset 115 g

Disseny i maquetació:
www.dosmasdos.info

Dipòsit Legal
ISBN:

Índex

Presentació	7
Introducció	9
1. Arrels i horitzó de sentit dels centres Companyia de Maria	13
1.1. Missió, visió i valors	15
1.1.1. Missió	15
1.1.2. Visió	15
1.1.3. Valors	15
1.2. Fonts i arrels històriques	16
1.3. Principis filosòfics i pedagògics	17
1.4. Accents de l'educació de la Companyia de Maria	18
1.4.1. Educació contextualitzada	18
1.4.2. La persona al centre	18
1.4.3. Formació ètica, valors, responsabilitat social i ecologia integral	19
1.4.4. Formació espiritual i en la fe	20
1.4.5. Educació de qualitat, camí d'excel·lència	20
1.4.6. Comunicació i acompanyament	21
2. Model pedagògic Companyia de Maria	23
2.1. L'educació personalitzada: conceptualització	26
2.1.1. L'aprenentatge personalitzat	28
2.1.2. Estil educatiu personalitzador	29
2.2. Compromisos que comporta avui l'educació personalitzada al model pedagògic Companyia de Maria	31
2.3. Rol, forma de situar-se i d'actuar dels components de la comunitat educativa	33
2.3.1. L'estudiant	34
2.3.1.1. Perfil de sortida de l'estudiant	34
2.3.2. El docent	36
2.3.3. La família	37
2.3.4. La comunitat educativa	38
2.4. Característiques	40
2.4.1. Aprenentatge significatiu, global i holístic	41
2.4.2. Aules obertes al món	43
2.4.3. Educació competencial	43
2.4.3.1. Pensament computacional, habilitats digitals i ús responsable de les tecnologies de la informació i la comunicació (TIC)	45
2.4.4. Acompanyament del procés educatiu	45
2.4.4.1. L'acció tutorial	46
2.4.5. Avaluació personalitzada	47

2.4.6. Desenvolupament òptim del talent de l'estudiant	49
2.4.6.1. Centres educatius per al desenvolupament del talent	49
2.4.6.2. Plans personals d'aprenentatge	50
2.4.7. Inclusió i atenció a la diversitat	50
2.4.7.1. Agrupament dels estudiants	51
2.4.7.2. Organització dels espais	51
2.4.7.3. Organització del temps	52
2.4.7.4. Organització dels materials i els recursos didàctics	52
2.4.7.5. Flexibilitat curricular	52
2.4.8. Metodologies actives per aprendre a aprendre	53
2.4.8.1. Tècniques didàctiques centrades en l'estudiant i en el desenvolupament de les competències	54
2.4.8.2. Aspectes fonamentals d'algunes de les metodologies actives utilitzades	57
2.4.8.2.1. Aprenentatge basat en projectes (PBL)	57
2.4.8.2.2. Aprenentatge basat en problemes (ABP)	57
2.4.8.2.3. Aprenentatge basat en reptes (ABR)	58
2.4.8.2.4. Aprenentatge experiencial	58
2.4.8.2.5. Pensament de disseny (Design Thinking)	59
2.4.8.2.6. Pensament visual (Visual Thinking)	60
2.4.8.2.7. Aprenentatge cooperatiu (AC)	60
2.4.8.2.8. STEAM	61
2.4.8.2.9. Treball en equip	61
2.4.8.2.10. Aprenentatge basat en el pensament (TBL)	62
2.4.8.2.11. Labs d'aprenentatge	62
2.4.8.2.12. Aprenentatge basat en el moviment	63
2.4.8.2.13. Gamificació	63
2.4.8.2.14. Aprenentatge servei	63
2.4.8.2.15. Altres metodologies a considerar	64
Alguns projectes	67
3.1. Formació intercultural	69
3.2. Projecte lingüístic i plurilingüe	69
3.3. Projecte d'educació emocional	70
3.4. Projecte d'emprenedoria i innovació social	71
3.5. Projecte d'activitats extracurriculars i de relació amb l'entorn	72
Notes	73

Presentació

On hi ha projecte, hi ha sentit. I on hi ha projecte amb sentit, hi ha futur. Les institucions Companyia de Maria disposen d'un projecte que, amb més de quatre-cents anys, ha superat la prova del temps i ha sabut dialogar amb els diferents moments històrics i amb diferents cultures. El sentit és educar i, en paraules de Joana de Lestonnac, «fer-ho cada cop millor»¹. Aquest és el motiu pel qual s'explicita en aquest avui el model pedagògic Companyia de Maria,

El model porta als gens l'experiència acumulada i, sense perdre la seva essència, acull amb novetat aportacions que l'enriqueixen per afrontar els reptes que les societats i el món ens presenten. Com no podia ser d'una altra manera, situa la persona al centre del procés d'aprenentatge i ensenyament. Aposta per l'educació personalitzada, un enfocament capaç d'eixamplar desitjos, obrir l'horitzó d'expectatives i aportar l'energia necessària per anar sempre més enllà, cosa que possibilita la formació d'identitats sanes i sòlides, capaces d'establir vincles amb els altres i amb tot allò que ha estat creat, així com d'incidir en la realitat i de millorar-la.

La seva formulació és el fruit de l'intercanvi de sabers i experiències entre educadors i educadores, religioses i laics de diversos països. Una construcció col·lectiva que ha posat en pràctica alguns dels valors en els quals volem educar els nostres alumnes, ciutadans d'un món global i intercultural: obertura, flexibilitat, col·laboració, cooperació, compromís comú...

¹Documents fundacionals 1605-1638, ODN 1. Roma, 1976. Fórmula de les classes, c. III, p. 142, n. 1. Projecte educatiu Companyia de Maria ODN Bordeus, n. 1, 2011, n. 8.

Aquest model pedagògic universal neix en un moment complex: la pandèmia que la COVID-19 ha generat i que ha posat de manifest moltes altres pandèmies i la necessitat de canvis profunds; ens ha fet més ens ha fet més conscients que les nostres escoles poden catalitzar el canvi. Potenciar la singularitat de cada estudiant, el seu ésser únic i irrepetible, en l'horitzó d'una ciutadania global fraterna, és la responsabilitat que, com a comunitats educatives i com a comunitat companyia universal, tenim entre mans, una fraternitat que sigui «capaç de fecundar la terra i engendrar futur»², aquest futur nou en el qual creiem i pel qual apostem.

Maria, Nostra Senyora, és per a nosaltres una companya i un referent. De la seva mà, tot mirant el Senyor que ens condueix, continuem en camí.

*Mª Rita Calvo Sanz, ODN
Superiora General*

*Roma, 21 de novembre de 2020
Festa de la Presentació de Maria*

² Cf. Carta encíclica «Fratelli Tutti» sobre la fraternitat i l'amistat social. Papa Francesc Octubre de 2020, n. 53.

Introducció

La persona com a centre de l'aprenentatge i una educació que posa l'atenció en la persona per tal que sigui la millor versió possible d'ella mateixa, la cosa a la qual Déu la crida, marquen des de fa més de 400 anys el projecte educatiu i el procés d'ensenyament i d'aprenentatge de les nostres escoles. El model pedagògic Companyia de Maria, «SIGNA», incorpora les aportacions de l'educació personalitzada i, des d'una perspectiva actual, tracta d'aprofundir en les implicacions relacionades i de posar en marxa dinàmiques, mètodes i eines nous que donin resposta als canvis que aquest món multicultural, global i complex exigeix. És un document de caràcter universal amb la flexibilitat necessària per posar-se en pràctica als diferents contextos i cultures en què la Companyia de Maria duu a terme la missió educativa.

El contingut s'ha exposat en tres apartats:

■ El primer: *Arrels i horitzó de sentit dels centres Companyia de Maria*. Com a punt de partida, es recullen la missió, la visió i els valors que fonamenten la raó de ser, el propòsit i les aspiracions de la institució. De manera molt sintètica, es reprenen les fonts i les arrels històriques que formen la base del projecte educatiu, així com els principis filosòfics i pedagògics que han marcat i segueixen marcant el nostre quefer educatiu i que són un signe d'identitat. A continuació s'assenyalen alguns accents de l'educació de la Companyia de Maria.

■ El segon: *Model pedagògic Companyia de Maria: l'educació personalitzada*. Es fonamenta i es defineix el perquè d'aquest tipus d'aprenentatge i d'ensenyament i els compromisos que comporta, així com els trets que el caracteritzen i el rol i la interacció necessaris entre tots els components de la comunitat educativa. S'assenyalen també les diverses formes d'avaluació personalitzada.

Al final d'aquest apartat es descriuen les diferents metodologies actives per aprendre a aprendre.

■ El tercer: *Alguns projectes que s'ofereixen als centres.* Es posa de relleu que la nostra oferta «va més enllà de l'aula i de les convencions establertes», a la recerca d'una educació integral i integradora. Com a exemple, s'assenyalen només alguns que es consideren significatius; d'acord amb la realitat i les condicions pròpies, els centres podran implementar-los, afegir-ne d'altres o enriquir-los.

Com el seu significat etimològic indica, **SIGNA** segueix **signant** el compromís d'educar amb una identitat pròpia, al servei de l'Església i del món, segons el desig de Joana de Lestonnac.

1

**Arrels i horitzó de sentit
dels centres Companyia
de Maria**

1.1. Missió, visió i valors

1.1.1. Missió

Oferir una educació humanista cristiana que, des del diàleg fe-justícia, fe-cultura, fe-ciència i tecnologia, incideixi en la formació integral de les persones i en la transformació de la societat³.

1.1.2. Visió

Inspirats en el carisma de santa Joana de Lestonnac, els centres educatius de la Companyia de Maria s'identifiquen per la vivència dels valors de l'Evangelí, l'excel·lència educativa, la qualitat en la gestió, l'obertura al món plural i divers, el compromís social i la cura del planeta.

1.1.3. Valors

Compartir uns valors assumits des de l'empremta personal configura una manera de ser i de fer que ens identifica com a Companyia. Els valors no només imprimeixen identitat, sinó que també són un horitzó de sentit que es plasma en actituds i comportaments que es viuen en el dia a dia. A escala universal⁴, s'han definit els valors següents:

- **Passió per Jesús.** Jesús com a principi, fonament i sentit de l'existència.
- **Humilitat.** Acceptació de la pròpia realitat i de la dels altres, que obre portes a la relació i a l'ajuda mútua.

³ Projecte educatiu Companyia de Maria (PE ODN), n. 1 ODN Bordeus. Edicions Lestonnac, 2011, n. 1.

⁴ Cf. XVII Capítol general. ODN n. 26, Roma 2015, p. 248-251.

“ *Compañía de
María Nuestra
Señora,
primera Orden
Religiosa
dedicada a la
educación de
la mujer*

- **Senzillesa.** Valoració de les coses petites, fràgils i quotidianes.
- **Gratuitat.** Acollida de la vida com a regal i disposició per servir, sense esperar res a canvi.
- **Compassió.** Deixar que el patiment dels altres ens afecti i respondre-hi amb un amor eficaç.
- **Hospitalitat.** Obertura de cor per anar a trobar l'altre, caminar junts i acollir noves possibilitats.
- **Coherència.** Relació entre allò que es pensa, es diu i es fa.
- **Alegria.** Fruit d'una mirada positiva que irradia el goig de viure.

1.2. Fonts i arrels històriques

La fundadora de la Companyia de Maria, Joana de Lestonnac, neix a Bordeus (França) l'any 1556, a la família Lestonnac-Eyquem de Montaigne. Creix en un ambient humanista i viu de prop la guerra de religions entre protestants i catòlics. Contrau matrimoni amb Gastó de Montferrant, és mare de cinc fills i, en enviduar, ingressa al monestir de les Fulienses de Tolosa, d'on s'ha de retirar al cap de poc temps per problemes de salut. El 1607 funda l'Orde de la Companyia de Maria Nostra Senyora, primera orde religiosa dedicada a l'educació de la dona. El 15 de maig de 1949, l'Església la declara santa.

El projecte educatiu que ofereix a la societat és fruit de les seves riques i profundes experiències de vida i de la influència dels corrents innovadors de l'època:

- L'humanisme del seu oncle Miquel de Montaigne té repercussions fonamentals en la seva visió de l'educació, en especial les següents: la mirada cosmopolita, crítica i confiada

del món, el caràcter singular, integral i dinàmic de cada persona, el valor de l'amistat, la virtut de l'honestetat, la necessitat de trobar-se amb si mateix, la importància de la conversa i l'acollida de cadascú amb les seves diferències, el judici recte i l'amor per la cerca constant de la veritat⁵.

■ El pensament calvinista transmès per la seva mare proposa una formació intel·lectual i moral que prepara la persona per integrar-se en la societat i donar raó de la seva fe. Fa que conegui els propòsits de l'educació: els bons costums, la bona doctrina i el «bé públic»⁶.

■ Inspirada en una sòlida espiritualitat, la Ratio Studiorum de la Companyia de Jesús dona una fonamentació a la pedagogia, la reglamentació i l'organització escolar.

El projecte educatiu que es construeix des d'aquestes fonts exhibeix un dinamisme constant i cerca «fer-se cada cop millor»⁷, cosa que exigeix renovar-se segons els temps i els llocs i conservar l'essència.

1.3. Principis filosòfics i pedagògics

Al llarg de la història, l'educació a la Companyia de Maria s'ha identificat amb expressions de profund sentit filosòfic i pedagògic que han marcat el seu quefer educatiu i que són un signe d'identitat a tot arreu on és present.

Entre aquestes expressions, destaquen les següents:

«No totes calcen el mateix peu»

«Formació de caps ben fets, més que ben plens»

⁵ Cf Miquel de Montaigne. Assaigs. Ed. Proa 2007. Llibre sobre els mestres i la formació dels fills; llibre II sobre els llibres (X). Barcelona 2007

⁶ Cf. Documents fundacionals 1605-1638. ODN 1. Roma, 1976. Fòrmula de les classes, c. III, p. 142, n. 1. Projecte educatiu Companyia de Maria. ODN Bordeus, n. 1, 2011, n. 9.

⁷ PE ODN, 2011, n. 8.

“ La Comunitat
Educativa
és el lloc de
referència
per a la
transmissió de
valors

«No deixar que s'apagui la flama»

«La dona ha de salvar la dona»

«Educar en la vida i per a la vida»

«Educar en comunitat des d'un projecte comú»

«Relació que acompanya, integra i ajuda a créixer».⁸

1.4. Accents de l'educació de la Companyia de Maria

1.4.1. Educació contextualitzada

La realitat de l'estudiant, conèixer el seu entorn familiar i social, es converteix en un aspecte fonamental per oferir-li l'oportunitat de realitzar aprenentatges significatius i rellevants que es relacionin amb la seva vida quotidiana, l'obrin a noves experiències d'àmbit local i universal i motivin el seu interès pel coneixement i per la construcció de nous sabers.

D'altra banda, serà necessari capacitar els estudiants perquè puguin fer una lectura crítica i esperançada de la realitat, siguin conscients del moment històric en què viuen, creguin en la utopia que un altre món millor és possible i s'impliquin en la millora i el bé comú per tal de descobrir el seu lloc en aquesta construcció.

1.4.2. La persona al centre

El projecte educatiu de la Companyia de Maria situa l'estudiant al centre del procés d'aprenentatge per afavorir el seu desenvolupament personal i acadèmic. Té en compte les

⁸ Cf. PE ODN, 2011,n.13-19.

característiques i necessitats educativament singulars de cada alumne, per la qual cosa afavoreix la creació d'ambients inclusius en què es propicien processos de personalització i socialització.

L'estudiant és considerat un ésser únic i irrepetible, original en la seva singularitat, amb identitat pròpia, capaç d'exercir la seva llibertat i de ser progressivament responsable del seu propi creixement i progrés. Aquest enfocament singularitzat té com a objectiu principal oferir una formació integral que contribueixi al desenvolupament de totes les seves potencialitats i ajudi a atendre les seves necessitats.

1.4.3. Formació ètica, valors, responsabilitat social i ecologia integral

La comunitat educativa és un lloc de referència per a la transmissió de valors. El compromís ètic i la cerca d'una vida plena i amb sentit per a tots són reptes irrenunciables en la formació de la Companyia de Maria, així com la creació d'una consciència de responsabilitat universal en què es reconeix i es respecta cada persona i el planeta, a més de tenir-ne cura. Formar per a una relació dinàmica i positiva amb tot allò que existeix permet a l'estudiant configurar una identitat cosmopolita global que el motiva a viure de manera compromesa i a establir relacions d'harmonia i fraternitat amb tot allò que ha estat creat.

Aquesta visió implica treballar per una cultura de l'encontre, en què les diferències es converteixen en una riquesa que convida al diàleg i a la cerca d'objectius comuns per contribuir a les grans causes de la humanitat i del planeta: la lluita per la justícia i la pau, la cura de la «casa comuna» i la generalització d'una consciència ètica i d'una ciutadania global.

“ L'educació és considerada com un bé públic que incideix en la transformació de la societat

1.4.4. Formació espiritual i en la fe

La Companyia de Maria proposa els valors que va anunciar Jesús de Natzaret com a camins de realització humana i vies d'accés a la pròpia interioritat i per trobar-se amb els altres i amb Déu.

Des d'aquest horitzó, aquesta educació humanista cristiana centra en la persona de Jesús el camí per arribar al Pare i en Maria Nostra Senyora la companya, referent dels valors que anuncien un món nou. En l'experiència concreta de santa Joana de Lestonnac, l'espiritualitat ignasiana és la guia per descobrir la presència actuant i alliberadora de l'Esperit de Jesús al món i per col·laborar en la construcció del Regne de Déu.

Com a escoles catòliques, els centres Companyia de Maria contribueixen a la formació integral des dels valors de l'Evangeli i del respecte a la consciència i a les conviccions de cada persona. Aquesta educació evangelitzadora és una font d'inspiració per a creients i no creients, perquè és profundament humana i, per tant, universal.

1.4.5. Educació de qualitat, camí d'excel·lència

Als nostres centres educatius, tot seguint els passos de Joana de Lestonnac, l'educació es considera un bé públic que incideix en la transformació de la societat. Aquesta consciència il·lumina avui la vida a les nostres escoles i el treball de tota la comunitat educativa. L'esforç per la millora continua, a través d'un projecte ben definit, la cerca de la integritat i la coherència en tot allò que fem ens permet avançar i estar en un constant procés d'obertura, avaluació i renovació.

Els canvis pedagògics, metodològics i organitzatius que incorporem en els nostres centres i aules posen de manifest els avenços en la qualitat del servei educatiu que oferim. Aquesta educació, que cerca l'excel·lència, incideix en tots els estaments de la comunitat i es projecta també en la millora del context.

Al món actual, en continu canvi, interconnectat i global, les metodologies actives i les tecnologies de la informació i la comunicació (TIC) es converteixen en aliats per al nostre treball diari i ens faciliten la construcció de coneixement i la interrelació de sabers i cultures. Aquestes enforteixen el treball en xarxa, la presentació de coneixements i talents en espais col·laboratius i comunitats d'aprenentatge.

1.4.6. Comunicació i acompanyament

La conversa, el diàleg i el pensament crític són elements essencials en el camí de la personalització i la socialització. Per a Miquel de Montaigne i Joana de Lestonnac, l'art de la conversa, del diàleg i de l'acompanyament són claus en una educació humanista que convida a aprendre de totes i amb totes les persones i de tot allò que ens envolta. Aquest pensament es plasma en el projecte educatiu Companyia de Maria i marca la forma de relació entre l'estudiant i l'educador, que es caracteritza per la confiança i el respecte mutu: «els educadors caminen amb els estudiants, en un clima de proximitat i afecte, assenyalen l'horitzó i possibiliten que cadascú faci el seu propi camí»⁹.

En el seu creixement personal, cada estudiant construeix un projecte que es va fent realitat gradualment, però que no pot avançar sense el diàleg ni l'acompanyament respectuós i estimulants que, unit als moments de silenci i introspecció personal, l'ajudin a adquirir l'autonomia, la llibertat i l'autoestima necessàries per discernir i tenir un bon criteri en les decisions vitals i així poder desenvolupar amb seguretat les seves competències i habilitats.

⁹ PE ODN, n°15.

2

**Model pedagògic
Companyia de Maria**

l'educació personalitzada

Al llarg de la seva història, la Companyia de Maria ha encarnat les intuïcions educatives de la seva fundadora. Joana de Lestonnac havia begut de les fonts de l'humanisme renaixentista ja consolidat, en què tant el món catòlic com el protestant ressaltaven el valor de la persona en si mateixa i en la seva totalitat, i la importància de l'educació. La persona com a centre de l'aprenentatge i una educació que posa l'atenció en la persona per tal que desenvolupi les seves possibilitats i pugui realitzar amb competència la seva missió al món marquen des del principi el projecte educatiu i el procés d'ensenyament i d'aprenentatge de les nostres escoles.

La proposta educativa que Joana de Lestonnac acull i ofereix com a do a la societat i a l'Església recull, sàviament, les naixents experiències educatives realitzades fins aleshores i s'ha anat enriquint amb l'aportació dels corrents pedagògics de cada època, coherents amb aquest estil propi d'educar.

En l'actualitat, s'ha considerat necessari explicitar el model pedagògic Companyia de Maria, incorporar les aportacions de l'educació personalitzada, aprofundir en les seves implicacions i afegir dinàmiques, mètode i eines nous que donin resposta als canvis que un món multicultural, global i complex exigeix.

Aquest nou model pedagògic «SIGNA», en sintonia amb el projecte educatiu Companyia de Maria i irradiat pel model propi d'evangelització «UNITAS», com un tot inseparable, pretén incidir en la formació integral i integradora de cada persona, com a protagonista del seu aprenentatge i capaç de desenvolupar les capacitats i habilitats que la preparen per tal de, des del seu projecte de vida, ser ciutadà d'aquest món global i col·laborar, amb altres persones, en la seva construcció.

2.1. L'educació personalitzada: conceptualització

L'educació personalitzada «com a concepció educativa, aspira a oferir una cosmovisió del fet educatiu. S'ha de valorar per la seva obertura a tots els corrents, investigacions, sistemes, mètodes, tècniques, estratègies i procediments, sempre i quan contribueixin a la formació total de la persona»¹⁰. La conceptualització de l'educació personalitzada té una perspectiva constructivista que advoca per una estructuració significativa del coneixement com a resultat de la interacció amb el medi, els altres i un mateix. «De manera polièdrica i holística, engloba tots els factors necessaris per aconseguir el desenvolupament integral de cada persona. Entén l'educació com el perfeccionament intencional de les facultats humanes a partir d'un estil centrat en la persona, que n'és el fonament, l'origen i la meta»¹¹.

¹⁰ Bernardo, J. Educación personalizada: principios, técnicas y recursos. Madrid: Síntesis, 2011.

¹¹ García Hoz, V. Introducción general a una pedagogía de la persona. En Tratado de la Educación Personalizada. Madrid: Rialp, 1993.

Un sistema d'aprenentatge personalitzat impulsa els processos de socialització i personalització, i reconeix l'originalitat, la llibertat, l'autonomia i la responsabilitat de cada estudiant per desenvolupar les seves potencialitats al màxim. Té en compte els principis i les dimensions de la persona, mitjançant l'activitat ben feta, conscient i lliure, i la convivència cordial. A més, potencia totes les dimensions humanes: física, cognitiva, emocional i espiritual. Aquest procés educatiu, que sempre és dinàmic, permet modificar la pedagogia, el currículum i l'entorn de l'estudiant per adaptar-se a les seves necessitats i aspiracions; per a això, cal temps i intercanvi de significats. Els continguts nous adquireixen sentit en establir-se una relació entre allò inèdit i allò conegut, i en utilitzar material amb significat lògic que es relaciona amb l'estructura cognitiva del que aprèn. Les tasques de l'aula s'adapten a les característiques personals i específiques de cada integrant del grup (edat, ambient cultural i capacitat per processar i organitzar la informació, entre altres) i desperten la curiositat i l'interès a partir de situacions i problemes reals i innovadors.

Els estudiants aprenen a observar i entendre com funciona el món que els envolta, s'hi adapten, s'interroguen, cerquen solucions als problemes per superar els reptes amb perseverança i valoren l'error com a part essencial de l'aprenentatge.

Durant aquest procés, se'ls ofereixen coneixements, es potencien competències i habilitats i s'adapta el treball als ritmes, als requisits i a les predileccions en un àmbit el més col·laboratiu i interactiu possible. Això suposa una oferta educativa en què s'eviten la uniformitat, l'homogeneïtat i la repetició. Al llarg de tot el procés, a l'aula es dona importància a l'autoregulació perquè l'estudiant pugui valorar o no l'eficàcia de l'estratègia triada i utilitzada. Tot això configura un aprenentatge significatiu que adquireix rellevància per a l'experiència personal i escolar.

En síntesi:

2.1.1. L'aprenentatge personalitzat

En rebre els estímuls, l'estudiant s'interroga i es fa preguntes que provenen de la realitat i adquireix el coneixement després d'un procés reflexiu, consistent a elaborar les dades que aquests estímuls ofereixen.

L'aprenentatge comença a partir d'una activitat que pressuposa la formulació d'un interrogant o d'una pregunta. El primer moment inclou funcions com ara observar, identificar, anomenar, analitzar, comparar, organitzar, deduir..., en què s'utilitzen l'atenció i la memòria. Posteriorment, l'estudiant és capaç d'assolir un coneixement nou i de transformar els estímuls rebuts a través del procés d'elaboració que té lloc a l'interior del seu ésser. Aquest nou coneixement suposa l'enriquiment interior de la persona i la retenció i apropiació d'allò que s'ha après. El coneixement s'assimila per utilitzar-se en contextos diferents al de l'aprenentatge

original i es pot expressar a partir d'una creació, ja sigui verbal, escrita, gestual o pràctica.

2.1.2. Estil educatiu personalitzador

Aquest estil educatiu afavoreix:

- Un treball individual i en grup més actiu i participatiu a les aules, que potencia la consciència de present: l'aquí i l'ara.
- Un aprenentatge al llarg de la vida.
- Que el protagonista de l'aprenentatge sigui l'estudiant, i el docent, l'inspirador, el mediador, el guia i l'acompanyant.
- La valoració del coneixement com a factor clau per generar objectius i valors segons la realitat personal i contextual de cada estudiant.

El model educatiu personalitzador es caracteritza per ser:

- Integrador i obert: agrupa tots els elements de la realitat. La diferència s'introdueix com un element més amb què tot es complementa. Per essència, aquesta complementarietat és integradora. S'impulsa una actitud d'obertura envers l'altre i cap a la realitat que afavoreix el desenvolupament de totes les possibilitats de cada persona.

“ *Es descobreix el sentit de la vida com un bé personal i comú, des de l'optimisme i l'esperança* ”

■ **Reflexiu i crític:** la reflexió fa un paper fonamental per atorgar un caràcter humà a l'aprenentatge. Es potencien activitats per provocar-la i promoure el criteri personal objectiu. Això permet:

- Una mirada lúcida cap a l'interior.
- Tenir consciència de la pròpia vida per descobrir el seu sentit més profund.
- Observar i valorar la realitat amb criteri i opinió fonamentada.
- Desenvolupar el pensament crític.

■ **Singularitzat i convivencial:** la despersonalització que caracteritza la societat actual es pot contrarestar a l'aula a partir de l'acollida de cada estudiant, com a persona única i irrepetible, la qual cosa afavoreix que pugui actuar per si mateix, reforçar la seva identitat i enfortir la seva autonomia. Al mateix temps, es contraresta la tendència social a l'individualisme i a la formació de personalitats tancades i egoistes. Per això, s'atorga una importància especial a la vinculació de la persona amb els que l'envolten i s'impulsa la comunicació i l'obertura com a mitjans de relació. Se cerca:

- La sinceritat en el tracte.
- El foment de l'amistat i de la companyonia.
- El temps de qualitat en la relació entre el docent i l'estudiant.
- El bon ambient de treball, la convivència i l'adquisició d'hàbits i de rutines.
- El treball col·laboratiu entre tots els membres de la comunitat educativa.

■ **Operant i creador:** es reforça la capacitat creativa que s'estén a totes les manifestacions de la vida: ciència, art, tecnologia, vida escolar i familiar... Per això:

- S'opta per l'obra ben feta.
- Es potencien aprenentatges i activitats que facilitin l'expressió.

- S'estimula el treball individual i grupal com a mitjà de col·laboració i convivència.
- Es creen situacions en què els estudiants portin la iniciativa, sempre acompanyats dels seus professors.
- Exigent i joiós: s'aspira al treball ben fet i a la bona conducta, a partir del fet de saber que, de vegades, allò que paga la pena exigeix esforç i produeix alegria. Es descobreix el sentit de la vida com un bé personal i comú, des de l'optimisme i l'esperança. Per aquest motiu, es treballa per:
 - Reconèixer allò que està bé i rectificar els comportaments, les accions o els productes que cal revisar i millorar.
 - Potenciar les aficions com a font d'alegria i intercanvi.
 - Enfortir la disciplina i l'autocontrol.

2.2. Compromisos que comporta avui l'educació personalitzada al model pedagògic Companyia de Maria

- Acompanyar cada estudiant com a ésser únic amb necessitats personals a les quals s'ha d'oferir una resposta.
- Posar les condicions perquè es reconeixin la dignitat, la identitat i la singularitat de cada persona. Cultivar la individualitat i la socialització que fomenten el respecte envers un mateix i els altres, a partir de la interiorització personal, el diàleg i la participació.
- Desenvolupar totes les dimensions de la persona i potenciar l'autonomia, la llibertat, la iniciativa personal i els hàbits de treball.

“ Prioritzar la formació ètica i sociopolítica que implica compromís amb el tenir cura del planeta i de la vida

- Mantenir un enfocament actiu de l'educació i una personalització de l'aprenentatge amb equitat, accessibilitat i responsabilitat social. L'escola ha de ser un mitjà que faciliti a l'estudiant les eines necessàries per adquirir la responsabilitat de la seva pròpia vida i del seu aprenentatge.
- Adaptar els processos educatius a les característiques i necessitats concretes de cada estudiant perquè es desenvolupi tant com pugui i oferir-li oportunitats per reflexionar i explorar les possibilitats que se li presenten.
- Promoure aprenentatges significatius i rellevants amb què es desenvolupin les habilitats del segle XXI: interpersonals, tecnològiques, per a la innovació i la creativitat i per estructurar una identitat cosmopolita global.
- Treballar en entorns creatius, dinàmics i estimulants, en els àmbits cognitiu i afectiu, que afavoreixin l'entusiasme i la curiositat intel·lectual dels estudiants.
- Optar per un currículum personalitzat i obert que s'adapti a les característiques i necessitats de l'estudiant i permeti identificar i documentar objectivament el seu progrés.
- Potenciar hàbits de treball intel·lectuals i el domini de les estratègies per aprendre a aprendre i a pensar: capacitat per distingir allò important d'allò trivial, allò real d'allò aparent, allò permanent d'allò canviant. I un aprenentatge metacognitiu, que permeti l'autoregulació i l'autocontrol al llarg del procés.
- Utilitzar diferents mitjans i recursos físics i tecnològics com a font de contingut i de nous aprenentatges.
- Valorar metodologies i eines que promoguin el desenvolupament dels diferents pensaments i habilitats digitals.
- Optar per una avaluació contínua i formativa, entesa com el seguiment permanent dels estudiants per conèixer el seu desenvolupament i les seves potencialitats i dificultats,

i readaptar el programa sobre la base de la capacitat i la motivació més que del rendiment.

- Vetllar per tal que el procés de creixement personal vagi unit a la satisfacció pel treball ben fet i realitzat amb criteri ètic.
- Promoure la participació col·laborativa, compromesa i coherent de la família en la vida escolar i en el desenvolupament de l'estudiant.
- Facilitar l'obertura a altres realitats que propiciïn trobades interculturals, formin en l'acceptació de les diferències i enforteixin la capacitat d'escolta, de comunicació, de col·laboració i d'intercanvi.
- Prioritzar la formació ètica i sociopolítica que implica el compromís amb la cura del planeta i de la vida en totes les seves manifestacions per col·laborar en la construcció d'una societat més equitativa i pacífica, amb la consciència de ser ciutadans del món.
- Oferir una educació cristiana que fomenti l'encontre amb la persona de Jesús de Natzaret i el compromís en la construcció del Regne de Déu.

2.3. Rol, forma de situar-se i d'actuar dels components de la comunitat educativa

Al model pedagògic Companyia de Maria, l'estudiant se situa al centre i l'escola i la família treballen en sintonia, per un projecte comú, en un context social ampli i determinat. En aquest context, les relacions basades en la confiança mútua marquen un procés continu i estimulant que permet el creixement, la interrelació, el diàleg i el treball conjunt.

“ Al Model
Pedagògic de
la Companyia
de Maria,
l'estudiant se
situa al centre

2.3.1. L'estudiant

L'educació personalitzada reconeix i concedeix a l'estudiant el paper de protagonista del seu aprenentatge i el converteix en el màxim responsable del seu procés. Com a ésser actiu i responsable, s'involucra en allò que fa i s'esforça per assolir els seus objectius.

Gràcies al treball dins i fora de l'aula, i a la relació amb els educadors i al seu acompanyament, l'estudiant va adquirint autonomia i consciència del seu aprenentatge en el seu desenvolupament personal. S'implica en el procés i pren consciència dels objectius i de la manera d'assolir-los. És capaç de rebre estímuls, fer-se preguntes, cercar respostes, generar coneixement, acceptar compromisos i prendre decisions. Utilitza la metacognició i l'autoregulació del propi procés d'aprenentatge, cosa que permet planificar les estratègies que s'han de fer servir en cada situació, com s'han d'aplicar i com s'ha de portar el control del procés d'avaluació per detectar els errors i realitzar transferències a situacions noves. Com a ésser social, es relaciona amb el medi, aprèn dels seus iguals i, amb ells, considera acollir de manera reflexiva i crítica les orientacions del professorat i dels seus propis companys i aprèn a fer-ho, i és capaç de transferir allò que ha après dins i fora de l'aula. En aquest procés de creixement personal, un autoconeixement adequat i una bona autoestima es converteixen en la base perquè aquest desenvolupament integral sigui possible.

2.3.1.1. Perfil de sortida de l'estudiant

Establir un perfil de sortida té com a objectiu principal que l'estudiant, en completar el seu procés formatiu als nostres centres, estigui preparat per actuar amb responsabilitat davant el futur i mostri iniciativa, compromís i excel·lència personal.

Expressat en forma de competències generals, aquest perfil de sortida adquireix un caràcter global que permet abordar les dimensions de la persona d'una manera holística i no fragmentada. El caràcter globalitzador que marca el procés d'aprenentatge i ensenyament ha d'estar relacionat amb una planificació que afavoreixi que l'estudiant desenvolupi les competències i adquireixi els recursos per poder respondre als reptes que li plantegi la vida als àmbits personal, interpersonal, social i professional.

Aquest perfil de sortida guia i orienta les decisions educatives que es prenguin al centre i a l'aula a partir de l'elecció de propostes i estratègies metodològiques que prevegin, de manera nuclear, l'atenció de les característiques diferencials de cadascú.

Com a líder de la seva vida, l'estudiant es descriu com una PERSONA:

- **Optimista:** des d'un realisme esperançat, tendeix a veure les persones i les situacions en el seu aspecte més positiu o favorable.
- **Autònoma:** amb criteri propi, pren decisions i les assumeix amb llibertat i compromís.
- **Proactiva:** amb iniciativa emprenedora, identifica els problemes, cerca objectius de millora i actua amb creativitat i responsabilitat.
- **Competent:** sap què vol fer, pot fer-ho i ho fa, i cerca l'excel·lència en coherència amb els seus valors.
- **Disciplinada:** treballadora i perseverant, amb desig de superació i de seguir endavant.
- **Sensible:** capta els sentiments dels altres i les situacions que poden afectar la vida de les persones i de la natura i s'implica en la seva cura.

- **Intel·ligent emocionalment:** amb coneixement propi, autoestima i capacitat d'autoregulació, que reconeix i gestiona les seves pròpies emocions i respecta les dels altres.
- **Identificada amb valors socials i transcendents:** solidària, amb esperit crític i compromís ètic, oberta al món i a la transcendència i amb capacitat per conviure en grup i cercar el bé comú.
- **Compromesa:** altruista i generosa, amb capacitat de servei i entrega, que troba en Jesús de Natzaret un sentit per a la seva vida i descobreix en Maria i Joana de Lestonnac models de compromís i de realització humana i cristiana.

2.3.2. El docent

Compromès amb el projecte educatiu institucional, l'educador als centres Companyia de Maria coneix la realitat en la qual interacciona i els estudiants. Fa un paper fonamental a l'aula, no com a actor i expositor principal, sinó com a orientador, mediador i acompanyant que atén la formació integral de cada estudiant i estableix una relació adequada amb ell i amb la seva família.

Promou una educació de qualitat i acompanya els estudiants cap a les metes previstes. Des de la interacció amb cadascun d'ells, realitza un seguiment personalitzat durant tot el procés, l'orienta i utilitza els mitjans i els recursos necessaris per respondre a les seves necessitats i oferir oportunitats de creixement. Dissenya i adapta el currículum d'acord amb el model pedagògic i les necessitats de cada persona, i avalua l'aprenentatge.

L'educador ajuda els estudiants a obrir-se a la realitat per fer el bé i els ofereix seguretat i realisme. És sensible a les seves diferències individuals i les accepta. Crea un clima que afavoreix el diàleg, la participació i la interiorització personal. El seu compromís personal, la seva capacitat comunicativa i la seva empatia amb els estudiants

el porten a tenir una actitud d'ajuda i servei des de la sensibilitat, la tolerància i el respecte en defensa del principi de la igualtat d'oportunitats. Valora l'esforç, i no tant l'èxit. Aprecia els encerts, accepta els errors i els valora com una font d'aprenentatge. «El docent és testimoni amb la seva paraula i la seva vida dels valors i principis en els quals es vol educar¹².»

La idoneïtat dels educadors per a l'exercici docent i la seva formació humana i professional, sota la perspectiva de la pedagogia i l'espiritualitat de la Companyia de Maria, garanteixen la qualitat dels centres educatius.

La formació permanent es converteix en un punt clau perquè el docent visqui amb sentit la seva missió i pugui adaptar-se als canvis que la realitat i el sistema educatiu demanen de manera contínua i exigent. Mitjançant la formació, l'educador actualitza o adquireix noves maneres de pensar sobre l'aprenentatge i l'ensenyament, així com coneixements, competències i habilitats que li permeten innovar metodologies, estratègies didàctiques i recursos emprats per donar resposta a les necessitats dels estudiants i a les exigències de la societat. S'autoavalua periòdicament i participa amb una actitud propositiva a l'hora d'avaluar com s'està posant en pràctica el projecte educatiu i el model pedagògic.

2.3.3. La família

Com a primera educadora del seus fills, la família està implicada activament en el seu procés educatiu. S'encoratja la seva participació en la vida escolar, es potencia la relació col·laborativa i es tindran en compte aquelles iniciatives que afavoreixin una comunicació adequada i fluida. El centre ofereix a les famílies diferents possibilitats de formació, com ara ajuda en l'educació dels seus fills perquè els valors que es desitgen transmetre i viure també es puguin traslladar a altres àmbits d'actuació personal i professional¹³.

¹² Cf. PE ODN, n. 12

“ El docent és testimoni amb la seva paraula i la seva vida dels valors i principis amb els quals es vol educar

Aquesta relació requereix potenciar:

- L'establiment d'objectius comuns entre els pares o responsables dels estudiants i el professor tutor, que es revisen periòdicament.
- L'avaluació conjunta i contínua amb els pares del procés educatiu de l'estudiant, que permeti valorar els avenços i introduir les millores necessàries per a la seva formació integral.
- Trobades i activitats que afavoreixin les relacions obertes i cordials entre els membres de la comunitat: presentacions de projectes, jornades, convivències, graduacions, festes i celebracions pròpies de la Companyia...

2.3.4. La comunitat educativa

A través d'un treball col·laboratiu i complementari, la comunitat educativa fa possible el desenvolupament i la implementació del model pedagògic als centres. Aquesta implementació des de l'acollida respectuosa de tots els seus membres i l'aportació específica de cadascun d'ells, a través del foment d'una cultura participativa, del diàleg i de la comunicació per tal que el projecte educatiu Companyia de Maria sigui un projecte comú compartit.

El treball en equip, les relacions d'ajuda i la implicació responsable de totes les persones que duen a terme la tasca educativa evidencien que l'educació és feina de tots.

«L'acció educativa se sustenta en un teixit de relacions interpersonals estructurades al voltant d'un projecte comú.»¹⁴. En aquesta comunitat, cada membre té una missió:

- L'estudiant és subjecte i responsable de la seva pròpia formació. En cada una de les etapes, assumeix responsabilitats

¹³BCf. PE ODN, n. 11.

diferents i es prepara per afrontar les situacions que se li presenten amb compromís i motivació.

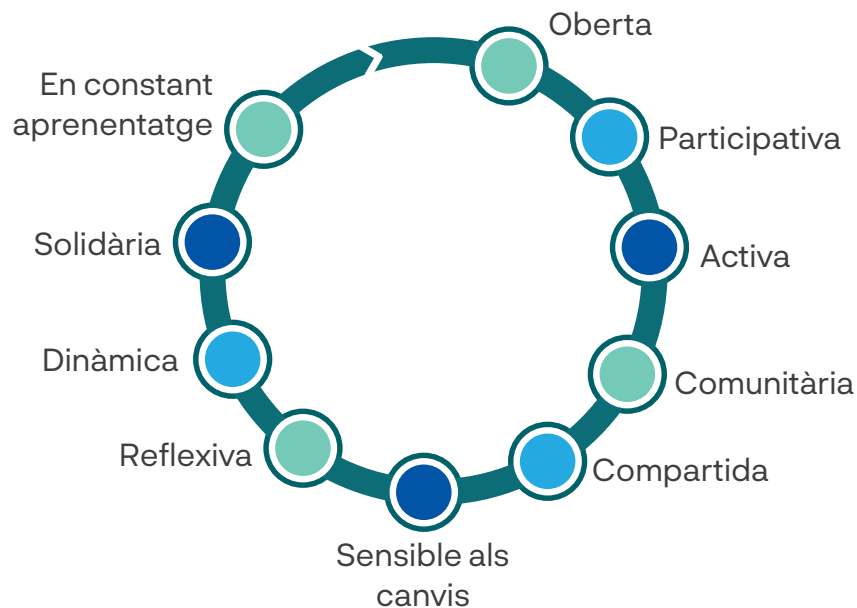
- Els educadors acompanyen i guien el creixement dels estudiants, promouen el seu desenvolupament i els ajuden a construir el seu projecte de vida.
- El personal d'administració i de serveis educa amb el seu testimoni, participa des de la seva especificitat i és un suport imprescindible per al bon funcionament del centre.
- La família és l'agent principal de l'educació dels seus fills. Des del suport, la col·laboració i la identificació amb la filosofia de la institució, la família contribueix a la seva formació integral.

A través de la direcció titular del centre, l'Orde de la Companyia de Maria és responsable de donar continuïtat i garantir que l'educació oferta estigui d'acord amb l'esperit de Joana de Lestonnac i amb la tradició pedagògica de la Companyia expressats al projecte educatiu.

¹⁴ Cf. PE ODN, n. 12

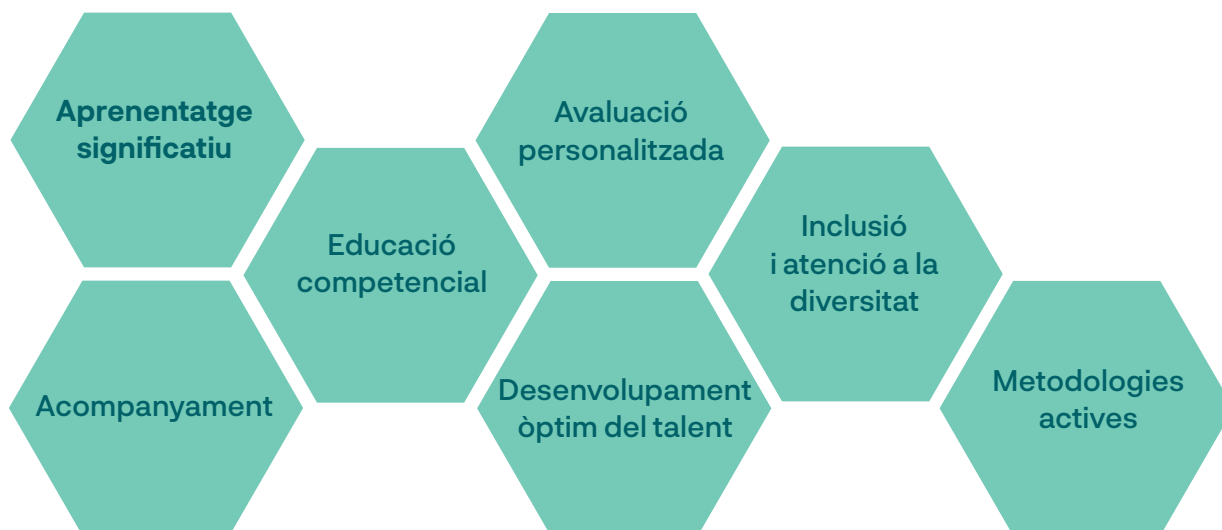
Amb el compromís de tots, es fa possible l'escola que la Companyia de Maria ofereix i que es caracteritza per ser una escola:

“*educació competencial, innovació i atenció a la diversitat*”

2.4. Característiques

La nostra perspectiva i les pràctiques d'aprenentatge i d'ensenyament tenen unes característiques que defineixen l'estil educador i propicien l'educació competencial, la innovació i l'atenció a la diversitat.

2.4.1. Aprentatge significatiu, global i holístic

S'aposta per un aprenentatge significatiu, global i holístic que permeti a l'estudiant donar sentit a allò que està aprenent perquè sigui perdurable en el temps i disposi dels recursos necessaris per actuar amb competència al llarg de tota la vida. En aquest temps de canvi i transformacions constants de la societat, entenem que l'escola ja no és l'única font d'informació. Oberts al món, els centres educatius són llocs d'aprenentatge i no només d'ensenyament, i impulsen la participació activa de l'estudiant.

Als centres Companyia de Maria s'ofereixen experiències reals o simulades, però sempre contextualitzades, que permeten atendre els interessos, les habilitats i els estils d'aprenentatge de

cada estudiant per tal d'afavorir la construcció significativa del coneixement. Es prioritza un dels pilars de la filosofia del nostre projecte educatiu i s'hi dona resposta: «Caps ben fets, més que ben plens.»¹⁵

Es potencia l'aprenentatge autònom i autodirigit, l'aprofundiment i la creació de reptes que enforteixin el pensament divergent i la creativitat, amb la finalitat de contribuir a la formació de persones emprenedores i innovadores que puguin millorar el món que les envolta. Les activitats es converteixen en mitjans per propiciar el desenvolupament de les capacitats dels estudiants i la promoció de valors, i es transformen en un element fonamental de l'aprenentatge; per això, cal que siguin:

Més enllà de la transmissió de continguts, s'afavoreix el desenvolupament de la interioritat (ser), de les capacitats (saber), de les habilitats (saber fer) i de les motivacions (voler fer), alhora que s'estimula la formació d'un pensament reflexiu, obert i solidari amb procediments que porten a l'autointerrogació i a la generalització. Els estudiants aprenen estratègies per millorar i autogestionar el seu aprenentatge de manera eficaç i autònoma en descobrir el què, el com, el per què i el per a què d'una tasca.

¹⁵ Cfr. PE ODN, 2011, n. 16.

2.4.2. Aules obertes al món

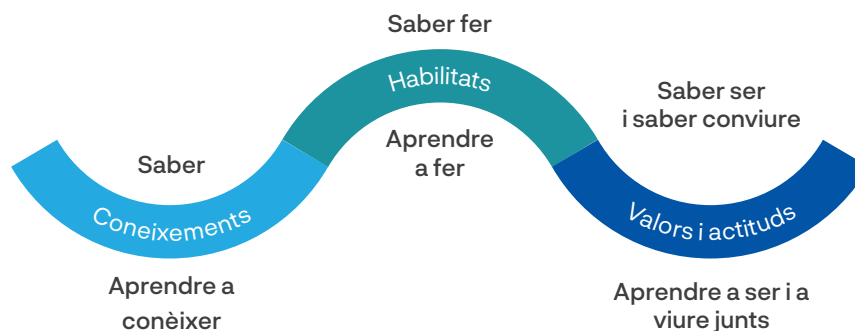
Les aules, els laboratoris, els tallers, la biblioteca... es converteixen en espais de treball dinàmic i constructiu en què es promou el diàleg, es construeix coneixement i s'aprèn conjuntament a partir del debat, la investigació, l'experimentació i la vivència d'activitats significatives. En ells s'intenta generar un clima altament motivador en què s'augmenti la curiositat i el rendiment dels estudiants. Són espais oberts al món, a la realitat més propera i a la vida de cada centre que permeten l'intercanvi entre tots els membres de la comunitat educativa i la millora contínua.

L'educador no és responsable d'una única classe, sinó que observa i participa en la gestió de les aules d'altres docents (team teaching [ensenyament en equip]). Aquestes formes d'obertura i intercanvi proporcionen comunicació i interacció, en un clima de confidencialitat i respecte. El debat sobre l'observació, la gestió i les metodologies de la classe suposa la millora professional i facilita l'intercanvi de maneres d'actuar i educar. Aquest treball conjunt afavoreix un flux de coneixement i l'empoderament dels equips docents per a una pràctica professional compartida i de millora contínua. A més, fa possible una oferta de propostes diversificades per als estudiants. Les classes es transformen en aules especialitzades, amb recursos educatius apropiats, que faciliten el desenvolupament del currículum de l'assignatura en qüestió.

2.4.3. Educació competencial

L'escola ha de promoure l'adquisició de competències clau que permetin als estudiants aplicar allò que han après en situacions reals i desenvolupar-se en els àmbits individual, social, acadèmic i laboral al llarg de tota la vida. El nostre model aposta per un aprenentatge competencial i significatiu. Es pretén que els estudiants desenvolupin competències, és a dir, que integrin

coneixements (saber), habilitats (saber fer), valors i actituds (saber ser i saber conviure) que els permetin tirar endavant de manera eficaç en diversos contextos, fer adequadament un rol, una funció, una activitat o una tasca, estar preparats per viure una vida amb sentit, poder realitzar-se com a persones i conviure en un món complex amb l'objectiu de millorar-lo.

Es prioritzen aquelles competències que apunten a l'ésser i beneficien l'autonomia i la iniciativa personals i el fet d'«aprendre a aprendre», entès com la capacitat de continuar l'aprenentatge de manera cada cop més autònoma. S'utilitzen eines i metodologies que permeten treballar i avaluar per competències, des de la interdisciplinarietat, l'aprenentatge per descobriment i la resolució de problemes per preparar l'estudiant a enfrontar-se a situacions noves i rellevants.

2.4.3.1. Pensament computacional, habilitats digitals i ús responsable de les tecnologies de la informació i la comunicació (TIC)

Als nostres centres, la tecnologia es posa al servei del disseny pedagògic: és una eina per promoure aprenentatges adaptats a les particularitats que presenten els estudiants i a les necessitats de l'educació i de la societat actuals. En aquest món interconnectat i global en el qual ja està ben presents les tecnologies exponencials (robòtica, intel·ligència artificial, biotecnologia, nanotecnologia, realitat augmentada, etc.), es fa urgent la formació del pensament computacional i l'ús de les TIC com a eines per resoldre problemes, construir coneixement i dissenyar productes nous. La participació en entorns virtuals i en xarxa són, a més, mitjans per fomentar l'aprenentatge actiu, interactiu i col·laboratiu, així com l'intercanvi entre estudiants de diferents contextos.

Al nostre projecte, l'ètica en l'ús de les tecnologies és clau en aquest horitzó creatiu i obert a avenços continus; per això es potencia el treball responsable amb aquests mitjans, la diferenciació i la selecció crítica de les fonts d'informació, l'autocontrol i la no-dependència tecnològica, el respecte envers altres usuaris i la preservació de la intimitat i la privacitat a l'espai públic d'Internet; tot plegat, un conjunt de reptes fonamentals perquè els estudiants siguin responsables quant a l'ús de la tecnologia.

2.4.4. Acompanyament del procés educatiu

La formació integral que s'ofereix cerca l'harmonia i l'equilibri de totes les dimensions de la persona. En aquest procés, adquireix un paper fonamental el context i les interaccions que es produeixen entre els diferents agents educatius: «no educa una persona aïllada, sinó tot un ambient»¹⁶.

¹⁶ PE ODN, n. 18.

“ La tecnologia
es posa al
servei del
disseny
pedagògic

L'estudiant és acompanyat per docents que el motiven i el guien, coneixen i respecten el seu ritme personal d'aprenentatge, atenen les seves necessitats i ajuden a enfortir i desenvolupar les seves capacitats i possibilitats. La relació que mantenen es basa en la confiança i el respecte mutu.

2.4.4.1. L'acció tutorial

Pretén optimitzar al màxim el procés d'aprenentatge i el creixement de l'estudiant a partir d'un acompanyament personal i acadèmic. El diàleg i la conversa permeten un seguiment i una avaluació contínua per ajudar a fomentar que l'estudiant creixi i s'integri al grup. A cada estudiant l'acompanya un docent tutor que segueix l'evolució del seu procés educatiu de manera personalitzada; els dos reflexionen conjuntament sobre el treball i estableixen objectius d'aprenentatge a partir de plans personals.

A través de les tutories individualitzades, així com de les grupals, i de l'observació sistemàtica que es fa de cada estudiant, el tutor treballa per crear un clima positiu a l'aula que propiciï l'aprenentatge, les relacions interpersonals, el sentit de grup i la companyonia. A més, es potencia la cotutoria o la tutoria entre iguals per enfortir el suport entre estudiants, l'ajuda mútua, la convivència i el desenvolupament personal i social.

Disposar d'un pla d'acció tutorial es converteix en un element imprescindible per oferir un acompanyament sistemàtic i personalitzat.

2.4.5. Avaluació personalitzada

El model pedagògic atorga un paper fonamental a l'avaluació com a component regulador essencial del procés d'aprenentatge i d'ensenyament; per això desenvolupa sistemes operatius i eficaços que serveixen de motor per iniciar aprenentatges nous, superar deficiències i prendre decisions en temps real per assolir les metes proposades. Per aquest motiu, durant tot el procés, s'avaluen els diferents elements que integren l'acció educativa: l'aprenentatge dels estudiants i els resultats esperats, el rendiment i la implicació, la coherència entre els objectius, els continguts, la metodologia i els recursos emprats.

L'avaluació es planifica mitjançant l'aplicació d'estratègies adaptades als diversos estils d'aprenentatge. Es realitza d'acord amb els criteris establerts i, sempre que sigui possible, coneguts per part dels estudiants. També es motiva l'autoavaluació perquè l'estudiant reconegui els seus avenços i valori el seu procés d'aprenentatge, així com la coavaluació entre iguals.

Segons la seva finalitat, l'avaluació té diferents modalitats i intencionalitats:

- **Avaluació diagnòstica o predictiva:** es realitza en iniciar un període per tenir un diagnòstic del punt de partida de l'estudiant. Contempla les seves característiques i capacitats personals. Ajuda a identificar el grau de coneixement de què disposa, així com les seves experiències i els seus interessos. També pretén reconèixer les seves fortaleses i treballar les seves debilitats.

- **Avaluació formativa i formadora:** es duu a terme durant el procés d'aprenentatge i d'ensenyament de manera contínua i progressiva. Es basa en la cerca d'evidències relatives al rendiment dels estudiants, que interpreten tant el docent com l'estudiant, la qual cosa permet determinar les accions necessàries per tancar l'esclatxa, si n'hi ha cap, entre el

“ *Avaluació com a component regulador fonamental del procés d'aprenentatge i ensenyament*

coneixement actual i les metes esperades. El coneixement procedent d'aquest tipus d'avaluació s'utilitza per modelar la direcció i la pràctica dins de l'entorn d'aprenentatge; per tant, permet recollir informació, valorar processos, identificar els avenços, conèixer les dificultats o els errors, oferir l'ajuda necessària en cada moment i prendre decisions per realitzar modificacions o ajustaments que millorin l'aprenentatge.

■ **Avaluació sumativa o de rendiment:** es comproven el grau i el nivell assolits, el producte final i l'eficàcia dels instruments. En relació amb els objectius previstos i els resultats finals, s'avaluen els rendiments a partir de processos sistemàtics i periòdics amb avaluacions de caràcter quantitatiu i qualitatiu.

Des d'aquesta perspectiva, l'avaluació no es limita únicament a comprovar resultats, sinó que es converteix en el punt de partida per a aprenentatges nous, en què s'accepta i es considera l'error i la retroalimentació oportuna, focalitzada, variada i descriptiva compleix el propòsit d'orientar els estudiants sobre els seus processos, progressos i rendiments que li permetran seguir aprenent. L'avaluació disposarà de diferents tècniques, instruments i estratègies que permetran recollir informació sobre el domini dels continguts, la verificació de la consecució de les habilitats i les actituds de l'aprenentatge dels estudiants en les diverses etapes del procés educatiu. Per la seva efectivitat i eficàcia, entre aquests recursos destaquem les proves orals i escrites, els processos d'observació, les entrevistes i tutories, les exposicions i els debats, les proves estandarditzades, les proves d'execució o rendiment, els portafolis o diaris d'aprenentatge, la resolució de problemes i els mapes conceptuals. S'atorga un paper especial a les rúbriques perquè ofereixen la possibilitat de valorar indicadors observables i d'establir nivells i matisos en la seva consecució.

En aquests processos avaluadors, la comunicació contínua amb la família adquireix un paper fonamental a l'hora de compartir els criteris d'avaluació i de promoció, segons les normes establertes

en cada país. L'intercanvi i el diàleg sobre el procés, els avenços, el rendiment i, finalment, els resultats de l'estudiant permetran poder felicitar-lo pels seus èxits i establir quines són les possibles àrees de millora.

2.4.6. Desenvolupament òptim del talent de l'estudiant

2.4.6.1. Centres educatius per al desenvolupament del talent

El nostre model pedagògic aposta pel desenvolupament del talent de cada estudiant, des d'una perspectiva sistèmica que s'entén com un ventall de competències, aptituds i habilitats que han de créixer exponencialment.

Per això, s'opta per una educació que s'allunya d'un model de reproducció del coneixement, en què l'aprenentatge és tancat i passiu, i s'inclina per un model d'aprenentatge obert i actiu en què es potencien la imaginació, la curiositat i la indagació, el fet de plantejar-se preguntes i compartir idees per arribar a formular les conclusions pròpies que porten a assumir reptes i a sortir de la zona de confort.

Per tal que el talent pugui desenvolupar-se, és fonamental que el professorat implementi programes amb què es cultivin les capacitats de l'estudiant a partir de la seva identificació i es puguin detectar debilitats, alhora que es facilita el seu desenvolupament personal. Posteriorment, s'ideen línies d'intervenció a partir de plans personalitzats per a cada estudiant i grup. En les diferents matèries i propostes s'ofereixen múltiples i diverses oportunitats que posen a prova el potencial, amb la finalitat d'aconseguir un aprenentatge autònom en un entorn de treball cooperatiu i

“ un model
d'aprenentatge
obert i actiu
que potencia la
imaginació, la
curiositat i la
indagació

amb agrupacions flexibles, en què es desenvolupin destreses de comunicació, col·laboració i participació, i el treball generi implicació, lideratge, motivació i pensament crític i creatiu.

2.4.6.2. Plans personals d'aprenentatge

Juntament amb el seu professor tutor, cada estudiant dissenya el pla personal d'aprenentatge en el qual es defineixen els objectius que es pretenen assolir i es concreten els mitjans i recursos necessaris per configurar el seu programa d'activitats i actuacions adaptat a les seves característiques, necessitats i inquietuds. L'objectiu final que es vol aconseguir és la personalització del seu aprenentatge perquè arribi a ser una persona capaç d'afrontar reptes elevats a partir del desenvolupament de les seves fortaleses i de fer front a les dificultats de la millor manera possible. En la nostra proposta, el valor de l'esforç, la responsabilitat i la superació personal es consideren qualitats fonamentals per assolir els objectius que es volen aconseguir.

2.4.7. Inclusió i atenció a la diversitat

Avui dia, la diversitat és una realitat en tots els nostres centres; entesa com a riquesa, aporta la possibilitat d'aprendre uns dels altres. En potenciar la convivència i el respecte mutu es fomenta l'intercanvi d'iniciatives i de decisions que porten a caminar i cooperar junts. Les diferències es gestionen a través de plans individualitzats que generen sinergies i permeten el desenvolupament de les diferents capacitats personals.

L'educador contempla l'heterogeneïtat de capacitats, enteses des d'un sentit més ampli que el merament acadèmic, per proporcionar una resposta que tingui en compte la importància del coneixement personal, les emocions, els sentiments i les creences de cada estudiant.

Disposar d'una instància especialitzada d'atenció a la diversitat que doni suport a la tasca del professorat és una ajuda per assegurar la formació integral de cada estudiant i per adaptar els processos d'ensenyament a les característiques i necessitats de qui ho necessiti. A més, participa en l'orientació educativa, psicopedagògica i professional dels estudiants i col·labora amb els tutors, la resta del professorat i les famílies.

2.4.7.1. Agrupament dels estudiants

Els criteris per a l'agrupació dels estudiants han de ser flexibles per donar resposta a la tipologia de l'alumnat i a l'objectiu i al tipus d'activitat que es pretengui realitzar. Es potencia una tipologia d'agrupament diversa: treball individual o per parelles, en gran grup, en equip fixos heterogenis, en grups flexibles homogenis o heterogenis, en equips intraclasse o entre cursos per nivell de rendiment amb estudiants d'edats diverses que permeten treballar d'acord amb la seva capacitat, competència o rendiment en funció de les seves necessitats i interessos. Aquesta varietat d'agrupaments afavoreix l'ajustament curricular i la flexibilitat, així com la millora de la motivació, la creativitat i l'interès per l'aprenentatge. A més, i com a aspecte fonamental, facilita el treball de les competències interpersonals i d'actituds, com ara el respecte, la tolerància, la responsabilitat, la col·laboració, el rigor, la perseverança i l'autonomia.

2.4.7.2. Organització dels espais

El disseny i l'organització dels espais educatius té una influència directa en l'aprenentatge dels estudiants, així com en la millora de la relació afectiva, positiva i enriquidora entre el professor i l'estudiant i entre iguals. Als nostres centres s'opta per crear espais estimulants, polivalents, amplis, oberts i acollidors, que s'adaptin

“ En potenciar
la convivència
i el respecte
mutu es
fomenta
l'intercanvi
d'iniciatives i
de decisions
que porten
a caminar i
cooperar junts

a la naturalesa de la tasca i que afavoreixin el treball qualitatiu, el desenvolupament del currículum, el clima de convivència, els hàbits d'ordre i la concentració.

2.4.7.3. Organització del temps

La distribució horària és flexible i adaptada a les particularitats personals de l'estudiant i al tipus de propostes que es presentin a l'aula. El professor és el responsable de gestionar el temps i diversificar les propostes en funció dels nivells de capacitat, motivació, necessitats i aspiracions dels estudiants.

2.4.7.4. Organització dels materials i els recursos didàctics

Es realitza una selecció dels materials didàctics i dels recursos físics i virtuals en relació amb el context educatiu i les característiques dels estudiants. Això permet donar resposta a la diversitat concreta i real en els diferents moments d'aprenentatge i d'ensenyament, així com a la planificació, l'execució i l'avaluació. Quan sigui possible, el docent i l'estudiant, que tindrà veu i protagonisme, gestionaran i dissenyaran conjuntament la selecció d'estratègies i recursos.

2.4.7.5. Flexibilitat curricular

Des d'un enfocament integrador, que promogui un aprenentatge més flexible, multinivell i obert al canvi i a la modificació contínua, el docent acompanya cada estudiant en el seu aprenentatge i respecta ritmes i estadis de desenvolupament, amb la finalitat d'evitar la monotonia o la pèrdua d'interès. S'evita un currículum uniforme i idèntic en contingut, velocitat i nivell de repte per permetre un ajustament òptim i un aprenentatge profund, vivencial

i creatiu. Aquest enfocament facilita l'atenció a les diferències i permet que cada estudiant pugui seguir el seu propi itinerari a partir de programacions i modalitats d'aprenentatge fetes per a ell i segons la progressió, les capacitats i el rendiment que exhibeixi.

El treball que es realitzi a l'aula ha d'estar adaptat tant pel que fa al contingut com a la velocitat amb què es presenti. El ritme amb el qual es desenvolupi el currículum s'adequa a les característiques de cada estudiant i es pot concretar per a ell mateix o al ritme del grup. Les modificacions en el contingut poden variar en el grau d'abstracció, en la complexitat i en la varietat. Les unitats de programació són els documents curriculars de l'aula que cada docent elabora per planificar les activitats d'aprenentatge, ensenyament i avaluació, i per donar resposta a les preguntes per a què, què, com i quan s'ensenya i s'avalua, la qual cosa situa l'estudiant al centre del procés.

Per al disseny de les unitats de programació acadèmica es consulten i es tenen en compte les polítiques, els programes, les orientacions, les competències i els resultats d'aprenentatge prescrits pels ens reguladors de cada país. Les unitats seran flexibles, de manera que s'adaptaran a les diferents necessitats que vagin sorgint en el procés d'aprenentatge de cada estudiant.

2.4.8. Metodologies actives per aprendre a aprendre

Un ensenyament i un aprenentatge personalitzats requereixen l'ús de metodologies actives, operatives, participatives i cooperatives que proporcionin aprenentatges més duradors, profunds, significatius i transferibles. Creiem que el diàleg continu entre docent i estudiant permet conèixer les seves possibilitats, descobrir com aprèn i identificar els processos que afavoreixen el seu desenvolupament i transformen l'aprenentatge en una activitat dinàmica, autèntica i rellevant.

“ *aprenentatge més flexible, multinivell i obert al canvi i a la modificació contínua*

Per aquestes raons se segueixen criteris i variables en la selecció metodològica d'acord amb els nivells dels objectius cognitius previstos segons la taxonomia de Bloom, la capacitat del mètode per propiciar aprenentatges, el grau de control dels estudiants sobre el propi estudi, el nombre de persones que participin en l'activitat, així com els recursos i els espais que són necessaris per al desenvolupament de les diferents iniciatives. L'exercici de selecció, adopció i implementació de metodologies no consisteix a inventar procediments nous, sinó a seleccionar aquells que tinguin una base pedagògica, afavoreixin la tasca a l'aula i facilitin el treball del docent.

Com a líder, el professor implementa la pedagogia de la imaginació, que consisteix que els estudiants aprenguin a aprendre i fomentin l'autoregulació i el compromís amb el seu treball. El docent planifica i dissenya experiències i activitats d'aprenentatge coherents amb els resultats esperats, uneix coneixements, habilitats i actituds, de manera que cadascú els pugui integrar, relacionar i aplicar en diverses circumstàncies i situacions quotidianes, i obre l'aula al context amb possibilitat d'intervenir-hi.

S'ofereixen oportunitats perquè els estudiants puguin desenvolupar les seves competències cognitives de nivell superior a partir d'enfocaments basats en l'experimentació i la investigació, emmarcats en projectes complexos i rellevants que requereixin la seva implicació. Es promou el desenvolupament de l'autonomia, l'argumentació, la col·laboració i la cerca de respostes, així com la potenciació de l'originalitat i del pensament divergent.

2.4.8.1. Tècniques didàctiques centrades en l'estudiant i en el desenvolupament de les competències

El nostre model entén la metodologia com un vehicle per arribar a l'aprenentatge significatiu i competencial, sense renunciar al

saber i als continguts. Creiem que no existeix un mètode millor, sinó un més adequat i pertinent per a cada moment. Per això, la nostra preferència és la combinació de diferents metodologies que permetin viure experiències dissenyades de manera contextualitzada, sistemàtica i intencional. Des de la flexibilitat educativa, no s'utilitzen metodologies didàctiques úniques o mancades de comprovació científica, ni recursos que ens puguin allunyar de l'essència i dels propòsits de cada centre. La importància de la pluralitat i la flexibilitat metodològica en planificar i desenvolupar el procés d'aprenentatge i d'ensenyament defensa la pretensió d'atendre la diversitat d'estudiants, promoure la curiositat intel·lectual i la creativitat, reforçar i ampliar els continguts curriculars, i consolidar els hàbits i les destreses socials. Es pretén ensenyar a pensar a través de la percepció i l'atenció, la reflexió i la memòria, la imaginació i la creativitat, i l'expressió simbòlica i la pràctica, per treballar la capacitat de planificació, el comportament i la gestió de les emocions.

En el procés d'aprenentatge, **el treball individual i autònom** adquireix una importància destacable com a activitat perquè es consolidin els aprenentatges. Això inclou l'estudi i la realització de tasques pràctiques. El treball individual desenvolupa els hàbits de l'esforç personal i la disciplina en la planificació de les activitats pròpies, i permet materialitzar els interessos personals dins del context acadèmic. Requereix el domini de les tècniques d'estudi, de l'organització correcta de la informació i d'un ambient adequat per a l'estudi.

Als nostres centres, fomentem les **classes expositives de qualitat** que permeten presentar i complementar continguts, resoldre dubtes i potenciar el saber i la memorització, al servei de la raó i no de la mera reproducció mecànica de dades no assimilades ni integrades. Han de ser sessions ben planificades, que apuntin a l'eficàcia i a l'atenció dels alumnes, en què es generin preguntes i se susci la reflexió. Es pot reforçar i complementar l'exposició verbal amb el suport de recursos tecnològics. Aquestes sessions es combinen amb metodologies didàctiques amb què

“ els estudiants
aprenen a
aprendre
fomentant
l'autoregulació
i el compromís
amb el seu
treball

s'emfatitza el rol de l'estudiant com a centre i protagonista del seu aprenentatge, se l'empodera com a persona i s'incentiva la reflexió i la crítica constructives.

És significativa la **posada en comú**, com a estratègia didàctica de l'educació personalitzada, en què l'estudiant presenta, individualment o en grup, els seus aprenentatges a la resta de companys. En aquest exemple, el professor fa el rol de guia, animador i orientador. L'estudiant aprèn a registrar la síntesi de la seva cerca, a presentar-la de manera coherent al grup i a assumir positivament les observacions i els errors. Els companys s'escolten respectuosament, aprenen a debatre i a donar valor a les aportacions dels altres.

El nostre model es basa en la transformació i la combinació metodològica perquè:

- Permet la incorporació de propostes sorgides des de l'atenció a les diferències singulars i als interessos de cada alumne.
- Afavoreix el treball i l'avaluació competencials i multidisciplinaris, en interconnectar els temes curriculars amb els problemes de la vida real i els reptes d'aquest moment històric.
- Permet una resposta en diversos nivells, ja que es tenen en compte les diferents formes d'aprendre.
- Afavoreix la interacció i la creativitat a través de les TIC.
- Fomenta el redisseny dels llocs d'aprenentatge.
- Estimula l'ensenyament plurilingüe.
- Millora el clima social i les relacions a l'aula.
- Promou la participació de les famílies i de la resta dels membres de la comunitat educativa.

2.4.8.2. Aspectes fonamentals d'algunes de les metodologies actives utilitzades

2.4.8.2.1. Aprenentatge basat en projectes (PBL)

És un mètode d'ensenyament contextualitzat, amb enfocament globalitzador i interdisciplinari, pel qual els estudiants adquireixen coneixements i habilitats sobre un tema d'interès a partir de la indagació o la investigació contextual, creativa i compartida amb la creació d'un producte final. Permet als estudiants formular preguntes sobre els seus interessos, portar a la pràctica els seus coneixements i desenvolupar les seves capacitats per construir el seu propi aprenentatge en prendre decisions, resoldre problemes i comunicar idees. En tot el procés, els estudiants adquireixen una actitud activa i, juntament amb el paper observador, facilitador i administrador dels docents i d'altres membres de la comunitat, reflexionen sobre el treball que es va realitzant, així com sobre les activitats i les dificultats que s'han de superar. EL PBL impulsa un treball de qualitat i requereix una avaluació qualitativa de tot el procés i del producte final.

2.4.8.2.2. Aprenentatge basat en problemes (ABP)

Planteja als estudiants una situació problemàtica rellevant, real o fictícia, a partir de la presentació de problemes que normalment dissenya el professorat, com ara vies per adquirir i integrar coneixements nous. Permet que l'aprenentatge se centri en l'estudiant i promou la integració dels sabers, posa a prova la capacitat de raonar i aplica el coneixement perquè s'avalui d'acord amb el nivell d'aprenentatge. De manera individual o en petits grups, l'estudiant ha de seguir uns passos establerts per resoldre

“ potenciem
el saber i la
memorització, al
servei de la raó
i no de la mera
reproducció
mecànica

el problema, que pot abastar disciplines o àmbits curriculars diferents. El docent adquireix un rol de guia, tutor o consultor del procés que s'ha de realitzar.

2.4.8.2.3. Aprenentatge basat en reptes (ABR)

Enfocament pedagògic que involucra l'alumne en una situació problemàtica oberta, real, significativa i relacionada amb el seu entorn que ha de resoldre buscant una solució específica i real. L'estudiant o el grup determinen el repte que volen abordar i, en aconseguir-ho, poden passar a un nou repte de nivell superior.

Aquesta metodologia permet que l'estudiant desenvolupi un coneixement més profund dels temes que està estudiant, així com habilitats relacionades amb l'anàlisi de la informació, l'elecció de diferents possibilitats, les actituds relacionades amb la superació personal contínua, la capacitat d'assumir riscos, la tolerància a la frustració o la confiança en les capacitats pròpies. El docent acompanya el treball dels estudiants des del rol de facilitador i atén les inquietuds i les preguntes que sorgeixin.

2.4.8.2.4. Aprenentatge experiencial

En aquest enfocament, l'experiència juga un paper central en el procés d'aprenentatge. Es basa en la idea que el coneixement es crea a través de la transformació que provoca l'experiència. Segons el cicle de David Kolb, per tal que existeixi un aprenentatge eficaç hi ha d'haver quatre fases:

- **Experiència sensorial concreta i nova:** s'ofereixen experiències innovadores que connecten amb les emocions dels estudiants.

- **Observació reflexiva:** s'analitza l'experiència des de diverses perspectives i s'estableixen connexions entre les accions realitzades i els resultats. Es reflexiona sobre allò que s'ha observat i s'ha experimentat.
- **Conceptualització abstracta:** s'aprèn de l'experiència, es generen unes observacions fonamentades i conclusions que es poden aplicar a contextos diferents.
- **Experimentació activa:** es posen en pràctica les observacions i conclusions per comprovar la seva validesa; serveixen de guia per resoldre problemes similars a l'experiència observada. Es transfereix el nou aprenentatge a la realitat més propera i a altres contextos.

El docent estructura les experiències a partir de l'anàlisi de casos o models de simulació; per fer-ho té en compte els objectius educatius i les característiques dels alumnes i els grups, a fi de potenciar-ne l'aprenentatge. S'acompanya l'estudiant en el desenvolupament d'habilitats com la presa de decisions, la resolució de problemes, el treball en equip i la negociació.

2.4.8.2.5. Pensament de disseny (Design Thinking)

És una metodologia que se centra en el disseny creatiu per resoldre problemes. Té en compte processos com observar, comprendre, idear i prototipar. Pretén desenvolupar la capacitat creativa de cada estudiant.

El docent guia el treball mentre anima els alumnes a realitzar una pluja d'idees i a analitzar variables diferents. Promou la col·laboració i el respecte de les opinions. Planteja desafiaments que s'han de resoldre amb l'aplicació dels processos del pensament de disseny.

2.4.8.2.6. Pensament visual (Visual Thinking)

Amb el seu desenvolupament es pretén aprendre a pensar de manera efectiva, mitjançant elements gràfics per representar idees, conceptes i elaborar mapes mentals. Aquests elements ajuden a descobrir solucions, simular processos i generar idees noves. Les imatges visuals impacten al cervell: permeten captar més detalls, clarificar els pensaments, reforçar la comprensió i processar la informació amb més rapidesa.

El docent proposa experiències d'aprenentatge en què es pugui aplicar el pensament visual i facilita estratègies metodològiques de representació gràfica dels continguts per aconseguir que l'estudiant comuniqui el que pensa i assimila, mitjançant la combinació d'imatges i de l'escriptura.

2.4.8.2.7. Aprenentatge cooperatiu (AC)

L'aprenentatge cooperatiu permet cooperar per aprendre i aprendre per cooperar. Els estudiants treballen en grups petits, estables i heterogenis, per aconseguir objectius comuns; s'ajuden i comparteixen a partir del desenvolupament d'activitats diferents. Es potencien la interdependència positiva i les interaccions estimuladores entre els membres del grup. Suposa una responsabilitat individual i grupal, a més de conèixer i practicar les habilitats interpersonals i de grup. L'avaluació contínua permet valorar el funcionament del grup i si s'estan assolint els objectius previstos, així com apreciar l'esforç i el treball individual i grupal. L'AC implica tres àmbits d'intervenció: la cohesió de grup, l'ús d'estructures de tipus cooperatiu i activitats per ensenyar als estudiants de forma explícita i sistemàtica com treballar en equip, plans d'equip, dinàmiques de grup... El docent adquireix el paper de facilitador i concedeix el paper protagonista a l'estudiant.

2.4.8.2.8. STEAM

Fa referència a la integració de disciplines diferents: ciència, tecnologia, enginyeria, art i matemàtiques, que permeten el desenvolupament d'habilitats i l'aprenentatge contextualitzat i significatiu. Es potencia en l'estudiant el pensament científic, quantitatiu, visuoespacial, flexible i creatiu; tots ells elements importants per innovar. Aquest enfocament permet desenvolupar les capacitats d'anàlisi, resolució de problemes i treball en equip, a qualsevol edat i nivell. L'estudiant aprèn fent les coses i, a la vegada, combina la part pràctica amb la teoria a través de metodologies diferents.

2.4.8.2.9. Treball en equip

A les aules s'ofereix la possibilitat que l'estudiant treballi en grup per assolir objectius mitjançant la realització de tasques individuals i conjuntes. Es motiva la interdependència positiva entre els components i s'impulsen actituds d'obertura, com la curiositat i l'interès a comparar les idees personals amb les dels altres, des de l'atenció i el respecte. Aquest tipus de treball ofereix oportunitats perquè els estudiants s'ajudin mútuament, creïn, discuteixin i arribin a solucions comunes; oportunitats que els permetran desenvolupar habilitats socials i crear sentiments de pertinença.

Per garantir que s'aconsegueixin els objectius, cal que el docent faci un seguiment periòdic i faciliti que cada membre trobi el seu lloc al grup. No és necessari que tots els membres facin totes les tasques, sinó que tots en facin de rellevants i, per tant, es beneficiïn dels aprenentatges aconseguits. Per avaluar la tasca realitzada s'han d'establir criteris oportuns que permetin obtenir informació sobre el grau d'activitat que ha desenvolupat cada membre i la qualitat del producte final.

2.4.8.2.10. Aprenentatge basat en el pensament (TBL)

L'aprenentatge basat en el pensament (TBL) és un mètode actiu centrat en l'estudiant que prioritza el pensament crític i creatiu. Treballa formes de pensament superior, com la presa de decisions, la comparació, el contrast o la predicció, a més de rutines de pensament importants com són escoltar amb atenció els altres o exposar els motius per acceptar o descartar idees, entre d'altres, amb el propòsit de reflexionar sobre els continguts que s'estan aprenent.

El docent és l'encarregat de guiar i presentar objectius que suposin un repte per als estudiants, per tal que siguin capaços d'utilitzar destreses superiors de pensament aplicades a l'aprenentatge del contingut i que puguin utilitzar al llarg de la vida, a més de guiar el seu propi pensament amb procediments reflexius.

2.4.8.2.11. Labs d'aprenentatge

Els labs són espais d'aprenentatge relacionats amb diferents àrees, en què l'estudiant desenvolupa competències per aconseguir un aprenentatge actiu i creatiu. Es basen en realitzar activitats properes als seus interessos que motiven l'experimentació, la comprensió, la cooperació i l'exercitació de recursos. La temàtica d'aquests pot variar durant el curs, així com l'organització.

L'aprenentatge personalitzat adquireix gran rellevància als labs, ja que l'estudiant avança i assoleix el grau de desenvolupament i profunditat que pot segons les seves característiques, fet que enforteix i amplia les seves competències en funció de les possibilitats, la motivació i els interessos que tingui. Es consideren labs d'aprenentatge: la robòtica, l'expressió i el joc dramàtic, els treballs manuals i l'storytelling, entre d'altres.

2.4.8.2.12. Aprenentatge basat en el moviment

El moviment com a estratègia educativa afavoreix el desenvolupament cognitiu, l'estat emocional i la salut de l'estudiant. Ajuda a construir la memòria motriu que proporciona habilitats per desenvolupar qualsevol activitat amb concentració i atenció. El moviment s'inclou a les classes mitjançant pauses per activar els músculs i amb jocs que impliquen canvis de posició o desplaçaments per l'aula. El canvi d'aules, tan comú en l'ensenyament personalitzat, és una forma de moviment que contribueix a la concentració i la motivació per iniciar la nova activitat.

2.4.8.2.13. Gamificació

És una metodologia que empra el joc com a element motivador de l'aprenentatge. En incloure activitats lúdiques, es desperta l'interès i el desig d'aprendre. Ajuda a desenvolupar la concentració i les actituds i valors propis del joc. A més a més, proporciona interaccions immediates i contínues, el que fa que l'aprenentatge sigui més ràpid i eficaç.

2.4.8.2.14. Aprenentatge servei

El principal objectiu d'aquesta estratègia metodològica es fonamenta en la realització d'experiències, habitualment fora del centre, que permeten identificar situacions de necessitat o risc i assumir un compromís amb la comunitat per donar resposta a les mateixes. Per a això, es connecten els problemes de la comunitat i el context amb la tasca educativa que es realitza dins i fora del centre, amb la qual cosa es fomenta la responsabilitat social i cívica, així com els valors de la solidaritat, el servei i l'esforç per construir un món millor.

2.4.8.2.15. Altres metodologies a considerar

A continuació, s'enumeren altres metodologies o tècniques d'aprenentatge emprades també a les nostres aules. De la mateixa manera que les anteriorment exposades, permeten promoure l'aprenentatge autònom, actiu i significatiu, l'augment de la participació i la implicació de l'estudiant en el seu aprenentatge i un grau elevat de personalització.

En destaquem:

- L'estimulació primerenca
- Els racons de treball o els ambients d'aprenentatge
- Els paisatges d'aprenentatge
- Els grups interactius
- El mètode de cas
- La classe invertida (Flipped Classroom)
- Les tasques integrades

3

Alguns projectes

que s'ofereixen als centres

L'educació que ofereixen els centres Companyia de Maria va més enllà de l'aula i d'allò establert¹⁷ i cerca el desenvolupament ple de la persona. Aquests projectes no són fixos, depenen de les necessitats dels alumnes i del context. Els que s'exposen a continuació en són una petita mostra; un apartat obert que cada centre anirà adoptant, completant i enriquint segons la seva realitat.

3.1. Formació intercultural

Les nostres societats són cada cop més diverses i aquesta realitat es reflecteix en molts dels nostres centres educatius. És per això que cal prendre consciència de la importància de formar en la interculturalitat a fi d'enfortir la convivència, la llibertat, la justícia, l'equitat i oferir una visió oberta i respectuosa del món. És imperatiu presentar una visió plural d'aquest món, que permeti descobrir i considerar el valor de cada persona, la seva dignitat, història, política, cultura, llengua, religió i tradició. Les oportunitats d'intercanvi cultural i l'aprenentatge de diverses llengües i tradicions són camins que faciliten la relació i el treball per un món més inclusiu.

3.2. Projecte lingüístic i plurilingüe

Els centres incorporen un model d'aprenentatge plurilingüe i pluricultural amb l'objectiu que l'estudiant conegui llengües i cultures diverses i pugui desenvolupar-se socialment i professionalment. El coneixement de més d'una llengua és fonamental a la societat actual; és per això que el desenvolupament de les competències lingüístiques és prioritari als centres. Aquesta tasca no es limita a l'ús d'una única llengua ni a una única àrea,

¹⁷ PE ODN, n. 14.

sinó que es potencia a espais d'aprenentatge diferents, opció que afavoreix la transferència dels aprenentatges comunicatius a altres situacions similars.

Es potencia la capacitat comunicativa dels estudiants, la qual cosa facilita que visquin experiències orientades a l'ús adequat i correcte de la llengua en la diversitat de modalitats, formats i suports en què es puguin presentar. La utilització de les TIC i d'altres recursos permet a l'estudiant aprendre en acció, principalment mentre escolta i parla. Les metodologies actives es converteixen en un gran aliat per arribar a assolir els objectius que es pretenen. L'aprenentatge d'altres llengües, a més a més, facilita l'obertura al món i afavoreix l'experiència de la riquesa de la diversitat.

3.3. Projecte d'educació emocional

L'educació emocional es converteix en un eix vertebrador a la nostra acció educativa, gràcies a la qual es potencia un aprenentatge que cerca posar en equilibri la ment i el sentiment, el cor i el cap, així com el desenvolupament de les competències emocionals com a element essencial de la formació integral de cada estudiant.

El treball se centra en un creixement personal adequat en què es visqui una estabilitat emocional que afavoreixi el desenvolupament de les habilitats dels estudiants i que sigui una eina de prevenció de conflictes individuals i interpersonals. Els estudiants aprenen a gestionar les seves emocions i a entendre-les, parlant, prenent-ne consciència i responent-hi.

S'ajuda cada estudiant a conèixer-se i a respectar-se a si mateix i a la resta, a expressar i gestionar les seves emocions, a ser tolerant, a saber controlar els impulsos i canalitzar l'entusiasme. A l'aula es compta amb espais que afavoreixen la comunicació i la convivència, l'ajuda mútua, l'expressió de punts de vista diferents, l'empatia i la solidaritat.

3.4. Projecte d'emprenedoria i innovació social

S'entén l'emprenedoria com una actitud envers la vida que requereix d'unes habilitats i coneixements per afrontar de manera positiva el futur i col·laborar en la transformació social, a partir de la innovació i la creativitat. En els nostres centres es presenten oportunitats d'aprenentatge que possibiliten als estudiants el desenvolupament de l'actitud emprenedora i d'habilitats, destreses i actituds com l'autonomia personal, el lideratge i l'empatia, que els permetin afrontar els nous reptes amb optimisme i responsabilitat.

Els estudiants aprenen a implicar-se i a atrevir-se a pensar de manera diferent per aportar propostes i solucions pròpies i engegar projectes personals i de grup que afavoreixin la millora i el bé comú.

3.5. Projecte d'activitats extracurriculars i de relació amb l'entorn

Els centres Companyia de Maria ofereixen una gran diversitat d'activitats extracurriculars, en què cada estudiant, lliurement, està convidat a participar-hi: compartir la fe cristiana, cultivar el sentit artístic, incentivar la capacitat de crear i investigar, afavorir el gaudiment i la cura de la natura, fer esport o entrar en contacte amb altres realitats, entre d'altres.¹⁸

Comptar amb un model pedagògic universal consolida i enriqueix el fet de pertànyer a la xarxa de centres de la Companyia de Maria, una unió desitjada des de l'origen de l'Orde: «Unir les nostres forces per servir d'una manera sempre nova»¹⁹.

¹⁸ Cfr. PE ODN, n. 10.

¹⁹ Història de l'Orde de la Companyia de Maria (I). Edicions Lestonnac, Roma 2012, p. 98 i 99.

Notes

L'Orde de la Companyia de Maria Nostra Senyora porta a terme la seva missió educativa a:

França	Tanzània	Suïssa	Filipines
Mèxic	Itàlia	Albània	Kenya
Xile	Cuba	Colòmbia	Vietnam
RD del Congo	Bolívia	Japó	Haití
Espanya	Anglaterra	Camerun	
Nicaragua	Perú	Estats Units	
Brasil	Paraguai	Argentina	

Signa,
el nostre model
pedagògic